

בית המשפט העליון כבית משפט גבוה לצדק

9 ספט 2015
3691-14

בג"ץ 3691/14 פלונית ואח' נ' בית הדין הרבני הגדול ואח'

השופטים

1. השופטת א' חיות
2. השופט י' דנציגר
3. השופט ע' פוגלמן

העותרות

1. פלונית
2. עמותת מרכז צדק לנשים

ע"י עו"ד ד"ר סוזן וייס
עו"ד ניצן כספי שילוני
עו"ד אביבה לואיס

- נגד -

המשיבים

1. בית הדין הרבני הגדול
2. בית הדין הרבני האזורי בחיפה
3. מנהל בתי הדין הרבניים
4. הרבנות הראשית לישראל
5. היועץ המשפטי לממשלה
6. משרד הרווחה והשירותים החברתיים
7. פלוני
8. פלוני

ע"י עו"ד תדמור עציון

פסק דין

השופטת א' חיות:

העתירה דנן עניינה בפסק דינו של ההרכב המיוחד לענייני יוחסין בבית הדין הרבני האזורי בחיפה (המשיב 2) מיום 13.11.2012 בו נקבע כי בנה של העותרת 1 (המשיב 7) הוא ממזר, ובהחלטתו של בית הדין הרבני הגדול (המשיב 1) להורות לבית הדין הרבני האזורי לדון פעם נוספת בעניינו של המשיב 7 לאחר שיעיין בתיקה הרפואי של העותרת 1.

1. העותרת 1 הייתה נשואה למשיב 8 ובחודש מאי 2011 התגרשה ממנו. בחודש נובמבר של אותה השנה ילדה העותרת 1 את המשיב 7 וזמן מה לאחר הלידה ביקשה להינשא לבן זוגה הנוכחי. ואולם, כאשר ביקשה העותרת 1 להירשם לנישואין נאמר לה כי עליה לקבל היתר לכך מבית הדין הרבני האזורי. העותרת 1 הגישה לבית הדין הרבני האזורי בקשה לקבלת היתר נישואין, וביום 2.1.2012 התקיים דיון בבקשה שבסופו קבע בית הדין כי עקב שאלות שהתעוררו בדיון בקשר למשיב 7 יש להעביר את התיק להרכב מיוחד לבירור יוחסין ולהכליל את שמם של העותרת 1 והמשיב 7 ברשימת מעוכבי הנישואין. ביום 22.3.2012 התיר בית הדין הרבני האזורי לעותרת 1 להינשא לבן זוגה הנוכחי, וביום 13.11.2012 נתן פסק דין בעניינו של המשיב 7 בו קבע כי:

"על פי עדויות בני הזוג (לשעבר) הוברר לבית הדין מעל לכל ספק כי בני הזוג חיו בפירוד תקופה ממושכת לפני סידור הגט ולא היה מגע ביניהם. אי לכך לא ניתן ליישם במקרה שלנו את הכלל 'רוב בעילות תולין בבעל'. כמו כן, לא הוברר לבית הדין באופן ודאי כי האנשים עמם התרועעה האישה [העותרת 1], אינם יהודים. לאור זאת בית הדין לא מוצא לעת עתה דרך להתיר את הקטין [המשיב 7] [...] לבוא בקהל. על כן ענינו טעון בירור נוסף"

2. על החלטה זו הוגש ערעור לבית הדין הרבני הגדול אשר ביום 29.4.2014 הורה להחזיר את הדיון בעניינו של המשיב 7 לבית הדין האזורי. בהחלטתו, ציין בית הדין הרבני הגדול כי ייתכן שבערעור שהוגש עלו טענות חדשות בנוגע לכשרות היוחסין של המשיב 7 אשר לא עמדו בפני בית הדין האזורי בעת שנתן את פסק דינו. לפיכך, הורה בית הדין הרבני הגדול להעביר את כתב הערעור לבית הדין הרבני האזורי על מנת שידון בטענות המועלות בו וישקול האם יש בהן כדי לשנות ממסקנתו. כמו כן הורה בית הדין הרבני הגדול לבית הדין הרבני האזורי להזמין את תיקה הרפואי של העותרת 1 וזאת על מנת שיוכל להכריע בטענה שהועלתה בערעור לפיה ייתכן שהעותרת 1 הרתה לאחר גירושה.

3. בעקבות החלטתו של בית הדין הרבני הגדול הוגשה העתירה דנן בה טוענות העותרות כי בתי הדין הרבניים אינם מוסמכים לדון ולקיים בירורים בשאלת כשרות היוחסין של קטינים שלא באו להינשא או להתגרש בפניהם ולפיכך יש לבטל את פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי ולמחוק את הליך בירור היוחסין שנפתח בעניינו של המשיב 7. בנוסף, מעלות העותרות טענות נגד החלטתו של בית הדין הרבני הגדול להורות על הזמנת תיקה הרפואי של העותרת 1 וגגד הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בנוגע להליכי בירור יוחסין בבתי הדין הרבניים. עוד טוענות העותרות כי לא היה מקום לעכב את רישומה של העותרת 1 לנישואין ולטענתן דין נהלי המשרד לשירותי דת בנושא רישום לנישואין של נשים הרות ומניקות להתבטל. בד בבד עם הגשת העתירה הגישו העותרות בקשה לצו ביניים בה עתרו לעכב את הזמנת תיקה הרפואי של העותרת 1 עד להכרעה בעתירה וביום 1.6.2014 קיבל השופט צ' זילברטל את הבקשה.

4. ביני לבני התברר כי ההרכב שנתן את פסק הדין בעניינו של המשיב 7 חדל להתקיים, ולפיכך החליט בית הדין הרבני הגדול להכריע בערעור על פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי על יסוד החומר המצוי בתיק בית הדין. בעקבות זאת, בדיון שהתקיים בעתירה ביום 30.10.2014 קיבלו העותרות את המלצתו להמתין להכרעתו של בית הדין הרבני הגדול בערעור. ביום 13.8.2015 החליט בית הדין הרבני הגדול ברוב דעות לבטל את פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי בעניינו של

המשיב 7 ולהתיר אותו לבוא בקהל. בעקבות זאת הוסר שמו של המשיב 7 מרשימת מעוכבי הנישואין. ומשכך טוענים המשיבים כי העתירה הפכה תיאורטית והתייתרה. העותרת 2 טוענת מנגד כי יש להמשיך ולדון בעתירה וזאת נוכח העובדה שישנם קטינים רבים נוספים שנרשמו כממזרים ברשימת מעוכבי הנישואין. עוד טוענת העותרת 2 כי העתירה מעלה סוגיות עקרוניות חשובות אשר יש להכריע בהן, אף שהמקרה הקונקרטי בא על פתרונו.

5. דין העתירה להידחות על הסף.

הלכה היא כי עתירות תיאורטיות אינן מצריכות הכרעה אפילו מתעוררת בהם סוגיה עקרונית (ראו: בג"ץ 1768/05 היועץ המשפטי לממשלה נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-17, בפסקה 6 (6.2.2006); בג"ץ 10627/07 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, בפסקה 6 (17.10.2012); בג"ץ 568/13 עמותת "מבוי סתום" נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, בפסקה 4 (20.6.2013)). משבוטל פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי ושמו של המשיב 7 הוסר מרשימת מעוכבי הנישואין, בא על פתרונו העניין שלשמו הוגשה העתירה והעתירה הפכה תיאורטית. על כן אין עוד מקום להידרש אליה. יתכנו אמנם חריגים לכלל שנקבע בהלכה המפורטת לעיל אך המקרה דנן אינו נמנה עם חריגים אלה (ראו: בג"צ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נ"ג(5) 241, 249-251 (1999)).

אשר על כן, העתירה נדחית.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ה באלול התשע"ה (9.9.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת